

TURINYS

PADĖKA . . . 9

I.	TYRIMO PRIEIGOS	... 11
1.	Įvadinės mintys	... 11
2.	Analizės išeities pozicijos	... 13
3.	Teorinės rišlumo tyrinėjimo prielaidos	... 15
4.	Perimamas įdirbis	... 21
II.	<i>METŲ</i> MAKROKOMPOZICIJA	... 31
1.	<i>Metų</i> struktūra iš tekstologinės perspektyvos	... 32
2.	Viena poema ar keturi savarankiški kūriniai?	... 34
3.	Keturių dalių poetinis ciklas ir poetinis Donelaičio universumas	... 52
III.	<i>METŲ</i> MIKROKOMPOZICIJA	... 56
1.	„Pavasario linksmybės“	... 56
1.1.	Pl 1–154: Pradžia – Dievas, darbas, džiaugsmas	... 56
1.1.1.	Formalieji pasakojimo aspektai	... 56
1.1.2.	„Pavasario linksmybių“ pradžios sintagmatika: pasakojimo ritmas	... 57
1.1.3.	„Pavasario linksmybių“ pradžia epizodas po epizodo	... 61
1.1.3.1.	Pl 1–12	... 61
1.1.3.2.	Pl 13–26	... 62
1.1.3.3.	Pl 27–42	... 63
1.1.3.4.	Pl 43–64	... 63
1.1.3.5.	Pl 65–79	... 64
1.1.3.6.	Pl 80–154	... 64
a)	Kompozicinis lakštingalos epizodo paruošimas	... 65
b)	Pl 80–97	... 66
c)	Pl 98–119	... 67
d)	Pl 120–130	... 68
e)	Pl 131–144	... 68
f)	Pl 145–154	... 69

1.1.4.	Donelaičio poetika: tarp estetikos ir pragmatikos	...	70
1.2.	Pl 155–201: Rūpestingas valdovas erelis	...	71
1.3.	Pl 202–244: Apsirijėlis ponas	...	74
1.4.	Pl 1–244: Bendras žvilgsnis į „Pavasario linksmybių“ pradžią	...	77
1.5.	Pl 245–293: Lauro kalba apie išponėjusį Milkų	...	79
1.5.1.	Teksto lūžis ir tąsa	...	79
1.5.2.	Milkus ir Pričkus	...	81
1.5.3.	Milkus ir <i>Metų</i> makrokompozicija	...	84
1.6.	Pl 294–417: Pričkaus kalba apie vaikų lygybę, Adomą ir Ievą ir žmogaus vargus	...	85
1.6.1.	Jaunystė – kvailystė	...	85
1.6.2.	Vaikai ir vargai	...	88
1.6.3.	Vargo ir džiaugsmo dialektika	...	91
1.6.4.	Vargo ir darbo santykis	...	93
1.6.5.	Darbo ir laiko kompozicinės funkcijos	...	95
1.7.	Pl 418–454: Slunkiaus tinginystės panegirika	...	97
1.8.	Pl 455–552: Antroji Pričkaus kalba „Pavasario linksmybėse“	...	98
1.8.1.	Pl 455–477: Darbas – bausmė ir darbas – garbė	...	98
1.8.2.	Pl 478–487: Antrasis Pričkaus raginimas dirbti ir Merčiuko juokas	...	100
1.8.3.	Pl 488–516: Darbinių gyvulių atjauta	...	101
1.8.4.	Pl 517–543: Augantis maistas	...	102
1.8.5.	Pl 544–598: Maistas, saikas ir Homeras	...	104
1.8.6.	Pl 599–637: Apie verpėjas ir audėjas	...	107
1.8.7.	Pl 638–660: Pabaiga	...	108
1.9.	Bendras žvilgsnis į „Pavasario linksmybių“ kompoziciją	...	110
2.	„Vasaros darbai“	...	112
2.1.	Vd 1–9: Pričkaus sveikinimas	...	112
2.2.	Vd 12–45: Apie sveiką kūną	...	114
2.3.	Vd 46–95: Lauro monologas ir bandymas „pagerinti“ „Vasaros darbų“ kompoziciją	...	116
2.4.	Vd 96–135: Apie keikūnus	...	119
2.5.	Vd 136–150: Antrasis Pričkaus pasirodymas krivulėje	...	121
2.6.	Vd 151–241: Gerasis amtsrotas	...	122
2.6.1.	Sintagmatika: pernai ir šiemet	...	122
2.6.2.	Gerojo pono epizodo paradigminis planas	...	125
2.7.	Vd 242–292: Pričkaus kalba	...	130
2.7.1.	Vd 242–265: Pričkaus ironija ir gerojo amtsroto interpretacija	...	130
2.7.2.	Vd 266–292: Apie mėsą, žegnonę ir luomų sambūvį	...	132
2.8.	Vd 293–313: Pasakotojo atsakas Pričkui	...	136
2.8.1.	Luomai ir <i>Metų</i> paradigminio plano įtampa	...	136
2.8.2.	Apie neišmėžtą mėsą ir kitus nesamus <i>Metų</i> darbus	...	138
2.9.	Vd 314–433: Krizo kalba	...	141
2.10.	Vd 434–482: Pirmasis Plaučiūno pasirodymas	...	145
2.10.1.	Pasakotojo bruožai	...	145
2.10.2.	Išnykstantis laikas	...	146

2. 10. 3. Paradigminė Krizo ir Plaučiūno sąsaja	... 147
2. 11. Vd 483–504: Paikžėnčio ir pasakotojo pokalbis	... 148
2. 12. Vd 505–529: Plaučiūno pabaigtuvės	... 149
2. 13. Vd 530–542: Selmo komentaras apie girtuoklystę ir <i>Metų</i> makrokompoziciją	... 151
2. 14. Vd 543–648: Pakamorės kalba ir Jekės atsakymas	... 154
2. 15. Vd 649–714: Vakmistro kalba	... 157
2. 15. 1. Geraširdis vakmistras	... 157
2. 15. 2. Vakmistro kalba ir <i>Metų</i> finalas	... 160
2. 16. Bendras žvilgsnis į „Vasaros darbus“	... 161
3. „Rudenio gėrybės“	... 162
3. 1. Rg 1–81: Rudens kraštovaizdis	... 162
3. 2. Rg 82–256: Vestuvės	... 164
3. 3. Rg 257–338: Ponų puota	... 167
3. 4. Rg 339–437: Gėrybių gausa	... 169
3. 5. Rg 438–484: Bužo monologas apie lygybę	... 172
3. 6. Rg 485–531: Graudžioji Pričkaus kalba	... 174
3. 7. Rg 532–547: Enskio peilis	... 175
3. 8. Rg 548–590: Viežlybas vogimas	... 177
3. 9. Rg 591–650: Slunkius ir Pelėda	... 178
3. 10. Rg 651–772: Pasaka apie Dočį	... 180
3. 11. Rg 773–912: Selmo kalba	... 187
3. 12. Bendras žvilgsnis į „Rudenio gėrybes“	... 199
4. „Žiemos rūpesčiai“	... 200
4. 1. Žr 1–71: Žiemos kraštovaizdis	... 200
4. 1. 1. Ciklinis ir tiesinis <i>Metų</i> laikas	... 200
4. 1. 2. „Žiemos rūpesčių“ pradžia – fonetika ir semantika	... 204
4. 1. 3. <i>Deus artifex</i> ir rūstus sūdžia	... 207
4. 1. 4. Neapčiuopiama gamta	... 210
4. 2. Žr 72–100: Gamta kaip blogis ir chaosas	... 214
4. 3. Žr 101–164: Teksto junglumas. Jėgėrių epizodas ir Pričkaus kalba	... 218
4. 4. Žr 117–207: Pasakojimas apie klastas	... 222
4. 4. 1. Dora valdžia ir nedorėliai būrai	... 222
4. 4. 2. Tarp nedorėlių ir dorybingųjų – trečiasis <i>Metų</i> personažų tipas	... 226
4. 4. 3. Brakonieriai ir <i>Metų</i> sintagmatika	... 230
4. 4. 4. Etninė kilmė ir dora	... 231
4. 5. Žr 208–317: Pasakojimas apie ugnį	... 234
4. 5. 1. Ugnies nauda ir pavojus	... 234
4. 5. 2. Krizas ir <i>Metų</i> makrokompozicija	... 238
4. 5. 3. Ugnies kompozicija	... 244
4. 6. Žr 318–527: Pasakojimas apie (ne)teisingumą	... 245
4. 6. 1. Žr 318–378: Dočio portreto eskizai	... 245
4. 6. 2. Žr 340–378: Nuo ugnies prie socialinio teisingumo	... 249
4. 6. 3. Sintagminis pasakojimo lūžis	... 252
4. 6. 4. Paradigminis pasakojimo rišlumas	... 254

4. 6. 5. Bendroji pasakojimo apie (ne)teisingumą kompozicija	... 255
4. 7. Žr 379–410: Šaltyšių sueiga	... 257
4. 7. 1. Ponų malonė	... 257
4. 7. 2. Socialinė emblema ir <i>Metų</i> makrokompozicija	... 260
4. 8. Žr 411–527: Šykštusis amtsrotas ir Pričkaus mirtis	... 262
4. 9. Žr 468–527: Selmo kalba	... 264
4. 9. 1. Sintagminis lūžis	... 264
4. 9. 2. Tolimoji paradigmatika	... 265
4. 9. 3. Artimoji paradigmatika	... 266
4. 9. 4. Du amtsrotai ir tradicinė <i>Metų</i> skaitymo tvarka	... 269
4. 9. 5. Pasakojimo apie (ne)teisybę pabaiga	... 270
4. 10. Žr 528–541: Lauro kalba apie svetimšalius	... 271
4. 11. Žr 542–682: Baigiamoji Selmo kalba	... 273
4. 11. 1. Tautinė kilmė ir dora	... 273
4. 11. 2. Selmo kalbos sintagmatika	... 277
4. 11. 2. 1. Žr 542–552: Apie tautą ir dorą	... 277
4. 11. 2. 2. Žr 553–559: Apie jaučius	... 278
4. 11. 2. 3. Žr 560–578: Pirmoji Kalno pamokslo parafrazė	... 278
4. 11. 2. 4. Žr 579–609: Apie greitai prabėgantį žmogaus gyvenimą	... 279
4. 11. 2. 5. Žr 610–623: Žvilgsnis į senuosius ir į ateinančius metus	... 280
4. 11. 2. 6. Žr 624–634: Pirmoji Selmo malda	... 280
4. 11. 2. 7. Žr 635–650: Antroji Kalno pamokslo parafrazė	... 281
4. 11. 2. 8. Žr 653–665: Žvilgsnis į ateinančius metus	... 282
4. 11. 2. 9. Žr 666–682: Baigiamoji Selmo malda	... 282
4. 11. 3. Selmo kalbos paradigmatika	... 285
4. 12. Bendras žvilgsnis į „Žiemos rūpesčius“	... 290
IV. IŠVADOS	... 292
1. <i>Metų</i> visuma	... 292
2. Visumos kompozicija	... 295
2. 1. <i>Metai</i> – poetinis ciklas	... 295
2. 2. Cikliškumo ir eiliškumo sintezė	... 296
3. Mikrokompozicija	... 298
3. 1. Didieji pasakojimo blokai	... 298
3. 2. Minimalioji kompozicijos skalė	... 303
3. 3. Metaforos	... 305
PRIEDAS: SELMO KALBOS ŽR 542–682 IZOTOPINĖ SANKLODA	... 307
SANTRUMPOS	... 310
LITERATŪRA	... 311
SUMMARY	... 319
ZUSAMMENFASSUNG	... 327
ASMENVARDŽIŲ RODYKLĖ	... 337